

A TENGERPART

POLITIKAI NAPILAP.

IX. évfolyam.

FIUME, vasárnap 1912 május 5.

100. szám

Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229).
Gradinata del Sasso Bianco 3. Wurzer ház I em.

Felelős szerkesztő:

MURAI JENŐ.

Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 932.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . . . 24 kor. | Negyedévre . . . . . 6 kor.

Félévre . . . . . 12 kor. | Egy hónapra . . . . . 2 kor.

Egyes szám ára helyben 6 fillér.
Hivatalos hirdetések 6 hasábon petit sorja 60 fillér.

Horvátok és szerbek.

Mi türes-tagadás benne: a belgrádi árumintakiállítás többé-kevésbé bojkottáltak. A kérdés már csak az, hogy tragikusan vegyük-e az esetet? Rekrimináljunk-e azok ellen, akik ezt a kiállítást rendezték? Lemondjunk-e már most a szerb piacról? Ne tegyünk-e több ilyenféle kísérletet a Balkán országokban? Tétlenül nézzük-e, hogy a sült galambok mások szájába repülnek?

Az áruminta kiállítás terve elien nem szólt föl senki. Az magában véve nem esett kifogás alá. A vámháboru alatt, melyet 1906 tavasza óta csak hat havi félbeszakítással, hat éven át folytatunk Szerbia ellen, hosszú ez-tizedek alatt fűzött gazdasági kötelek szaktak meg. Az szerződés megkötésének Szerbia már hasznát vette. Nekünk is kellett valamit tennünk, hogy az elveszített tért visszahódítsuk. Óvatosan kellett eljárunk, mert tudhatuk, hogy az annexió még mindig fáj a szerbeknek és hogy a vámháboru alatt a szerb exportőrök súlyos veszteségeket szenvedtek, hogy Szerbiának sok sebe Ausztria-Magyarország agrárius vámpolitikájáért.

De éppen ezért nekünk kellett megmutatnunk, hogy a régi baráti viszonyt helyre akarjuk állítani. Ezért határozták el az illetékes tényezők a kiállítást, még pedig szerény keretben, tisztán üzleti alapon, olyan formában, hogy a belgrádi nagykereskedők és ügy-

nökök ne lássanak a kiállításban konkuren-

cit. Ezt a tervet mindenki helyeselte és azok a cégek, melyeknek még nem sikerült Belgrádban visszafoglalniok az 1906. előtti pozíciót, vagy amelyek eddig még egyáltalán nem dolgoztak Szerbiával, tömegesen jelentkeztek. Több mint kétszáz versenyképes magyar gyár küldte be a mintát.

Az áruminták már lern voltak, amikor észre lehetett venni, hogy a zágrábi fejlemények miatt Belgrádban izgatnak ellenünk. Aki tudja, hogy a szerbek és a horvátok közt milyen furcsa a testvéri viszony, hogy a szerb felségárulási per idején milyen volt a hangulat a horvátok közt, nem tulajdoníthatott nagy fontosságot annak az izgatásnak. Bizvást hihették, hogy a mozgalmat nem annyira a horvátok szítják, mint inkább azok, kiket a magyar gyárosok versenye némileg gondokodóba ejtett és akik legkevésbé sem szlávok. Azt kellett kérdezni: Cui prodest? Kinek használ a mozgalom? És a válasz olyan volt, hogy már csak azért is folytatni kellett az előkészületeket.

Mikor a mozgalom elejebb jutott, kezdeti ötöni, már javában folytak a készülődések. A bölcsek most azt mondják, hogy az élesbedeit mozgaom láttára a kiállítást el kellett volna halasztani — ad graecas calendas, mert hát „szégyen a futás, de hasznos!”

Szégyennek kétségkívül nagy szégyen lett volna. Kacagott volna rajtunk nemcsak a

a reuma megmarad s én négy hétig úgy nézek erre a szegény Bockstein nevű ispánra, mintha megölte volna az édesanyját.

De nem erről akarok írni, Malvinkám. A szegényemet, a bukásomat mondom el, mert bár Pesten elhallgaltam mindent, most nem tudom tovább magamba fojtani, úgy mar és úgy éget. Azt kérde, hogy miért nem segítek a bajomon úgy, hogy fölfedek mindent az uram előtt? Hogy ez nekem, mint hű és tiszta feleségnek erkölcsi kötele ségem? Nem szívem, ez valami olyan, am itt Bivalycsengődön érthetetlen, amit miatt itt ostobán és brutálisan kinevetnének, ezt csak te értheted meg, csak te méltányolhatod, mert te is asszony vagy, de pesti asszony s ha ilyet még nem is érezte, de olvastad regényekben, vagy láttad szindarabokban.

Hat azt tudod még lánykoromból, hogy ki az a Trombitás Pali. Tudod, hogy sohse szerettem, hogy semmi közöm hozzá, hogy amikor a lapban a házassági híreét olvastam, azt gondoltam magamban, ne nekem szegény asszony, jól jársz te ezzel a blazirt, cinikus Palival. Így gondoltam, hogy Pali, de aztán azonnal kijavítottam Trombitás urra, mert mi közöm nekem hozzá, én amugy se leitem volna a felesége, igaz, hogy meg se kért, de hidd el, ez teljesen tölem függött. Én akkor elvágyakoztam Pestről, jött az uram s beszéltek a pusztáról, a levakról, a gyönyörű természetéről, a rezgő nyárfáról s én menyasszonya lettem az uramnak. De hát nem ez a fontos. Mi szín-

szláv világ, de talán az egész német világ is, beleértve különösen a mi osztrák sógorainkat.

De azon is hasztalan tűnődünk, hogy mit is használt volna a megfutamodás. Megláttuk, hogy a szerbek nem szerelmek belénk, még mindig nehezelmek az annexió miatt. Ebbe bele lehetett volna nyugodnunk. De azt már még sem ismerhettük el, hogy a szerbeknek igazuk van, ha kritikát gyakorolnak a horvát kormánybiztos kinevezése felett. Ezzel a kritikával farkasszemet kellett néznünk. Bukarestben is ijesztgették a magyar kiállítókat, a mikor néhai Lueger dr. mint triumfátor vonult be a román fővárosba. Nem ijedtünk meg. És noha szebb és értékesebb volt az osztrák kiállítás, mint a miénk, lépten-nyomon, minden fogadatásnál, a jury összeállításánál és a kitüntetéseknel követeltük és érvényre is juttattuk a paritást, Lueger dr. ur bosszuságára.

Nem minden ok nélkül idézzük most ezt a példát . . .

Nem vesszük rossz néven, hogy a szerb kormány nem exponálta magát jobban. Az a mozgalom napjaiban élet-halál harcot vívott az ellenzékkel, az általános választásoknál mindössze egy mandátummal kapott többet mint az ellenzék.

A kiállítás rendezéséről a legelfogultabbak is elismerik, hogy teljesen megfelelt a célnak és a jellegének. A belgrádi komoly kereskedők nagyrésze meg is nézte. És amelyik

háza mentünk, én és az uram, villamoson a Modern Színházba s én elől és hátul jól ki voltam vágva, jó kedvem volt, a legszebb ékszerem ragyogtak rajtam, remélem, nem kell dicsekednem, tudod, hogy tudok még szép lenni s tudok még tetszeni. Éppen arra gondoltam, hogy mennyi magyarazni valóm lesz otthon, amíg ez a buta Bockstein megérti majd a darabot, amikor ezt halom a hátam mögött, nini, nini, hiszen ez, ha nem csálodom a Sárika, kezeit csókolom. Ijedten fordultam meg s képzeld, a Trombitás Fali állt előttem. Cyorsan bemutatta a feleségét (egy unalmas, hideg nő, azt hiszem, iszonyu buta lehet). aztán karon vette az uramat s ezt mondta: no kedves Csengődi ur, mi újság van Bivalyon — engem pedig ott hagyott egyedül ácsorogni a buta feleségével, akinek szerettem volna ott nyomban kiszurni mind a két szemét. Mindez még a foyerben volt s én tulajdonképpen még alig tértem magamhoz, már is csöngettek. Trombitás jól végignézett, aztán, mint legénykorában, most is így szólt: Parancsoljanak beszélgetni, jaj, de jól néz ki Sárika nagysád, de ezt úgy mondta, hogy abban a pillanatban el kezdtem kábulni, széddülő, mintha kloroformot tartottak volna az orrom alá.

És most következett a szégyen, a bukás. Még most is könnyű szökik a szemembe s az arcom lángba borul, ha réggondolok. Bemegyünk a színházba. Mindenütt zsongás és tolongás. A levegő forró. Előli muzsikálnak

„A Tengerpart“ tárcája.

Bukás.

Kedves Malvin — letagadtam, igazad volt, valami történt velem, amit nem akartam megmondani, de most, három héttel Pest után, amikor újra itt ülök ebben a kis szemétdombok fészkekben, mégis elmondok neked mindent. Nem, nem tudod te megérteni, mi az itt élni Bivalycsengődön, hogy ez egy a halállal annak, aki belekóstolt már egyszer a nagyvárosba, a szépségekbe, a kirakatokba és a színházakba. Nem tudom én ezt leírni, itt ebben a kérdésben csak nyögni és sírni lehet, ezen nem segít se pénz, se hintó, se birtok, semmi a világon, mert Bivalycsengőd az a Bivalycsengőd — és Budapest az minden: Páris, London, Róma és Nizza együtt.

És hidd el, én már sokszor mondtam az uramnak, ne menjünk mi Budapestre három hétre. Maradjunk mi itt a marhaistállók közelemben, a falusi pletykába és fojtó porba nyakig belesüllyedve, elégedjünk meg a mi kicsiny, de gyilkosan unalmas társaságunkkal, szeressük csak a mi kedves, nagyszájú Bocksteinunkat, aki olyan sebesen hordja a pletykát, mint a szél a port. Minek ebből kimászni, föltépni a szemet, kinyitni a szívet, fölizgatni a fantáziát? De az uram reumás, neki kell az iszap s én, szegény bozond, engedelmes cselédje, megyek futok veie, holott tudom, hogy

kiállítás tárgyról látták, hogy jobb és olcsóbb, mint a versenycégek készítménye, azt meg is fogják rendelni. Azzal a kiállítóval pedig, aki pontatlanul, rossz árut szállít, akkor se kötnek majd üzletet, ha a horvát kiállítók közül való volna.

Elvégre annyit megtanulhattunk már, hogy fraternizáló bankettekkel nem fogunk sok vevőt. Ha a testvéri beszédekkel üzleteket lehetne kötni, Budapestre jönne a török kereskedők minden rendelése.

Az olaszok eleinte szép szóval próbálták Tripoliszban tért foglalni. A Banca Romana sok millió lírát kölcsönzött tripoliszi földbirtokosoknak. Nem tudtak boldogulni és azt mondták: Und kommst du nicht willig, so brauch ich Gewalt!

Azt állítják most egyes magyar hírlapok, hogy „löttek” a belgrádi magyar kiállításnak, sőt megsértették Magyarországot. Az utóbbi nem áll. A kiállításnak legkisebb baja sem esett. Azoknak a szerb kereskedőknek — voltak mintegy négyszázan — akik megnézték, egy hajuk szála sem görbült meg. Egyesek neveit kiírták a lapokba, amelyek egyébiránt, egy kivétellel, a kiállításról egy szóval sem emlékeztek meg.

De ha igaz is volna, hogy löttek a belgrádi magyar kiállításnak, hát akkor majd visszalövünk. A szerbek most azt óhajtják, hogy az ő huskontingensüket emeljék föl. Ezt majd meg fogjuk fontolni. Jó lesz nekünk a román, a bolgár, sőt akár argentinai hus is.

Egyéb eszközök és módok is vannak a netáni sérelem megtorlására. De azt már még sem fogjuk elismerni, hogy amikor Zágrábban elintézni való dolgunk van, Szerbiától kérjünk engedélyt érdekeink megóvására.

Nem keressük a konfliktusokat. Miután egyesek Szófiában is bojkottálni akarják azt a kiállítást, ezuttal el is kerüljük Szófiát. De Belgrádban már ott voltunk, mikor a mozgalom láthatóvá vált. Onnét már nem jöhettünk vissza, mert — amint már Deák Ferenc mondta — azt a jogot, amelyről kishitűségből, féltékenységből magunk mondunk le, azt nem szerezhettük vissza soha. Ezért álltuk meg ott a kis viharocskát. És ebből nem fog ránk kár háramlani.

Nézek, keresem Trombitásékat, de nem látom őket. Mi leülünk, hátul, szokásunk szerint a három koronás helyen. Még mögöttünk van két sor, nézek, a szemem majd kiugrik, de nem találom Pali! Csak nem ülnek ezek az emeleten? Kutatgatom az erkélyt, ott sincsenek... Sára, Sára, — sugja most az uram. Nézz csak előre. Előre nézek s képzeld, képzeld, édes Malvinkám, Trombitás a piszkos kis feleségével együtt ott ült az első, legesleges első sorban, a nyolckoronás zsöllyében. Pali főlényesen int s tudod, ebben a kézmozdulatban benne volt minden: bukás, szegény, gyalázat, marhaistálló, Bivalycsengőd, Bockstein s valami még, amit úgy hívnak, hogy most jól a szemembe köptek, hogy itt szorongok a dugzagdag urammal a háromkoronás helyen a jobb varrólányok, a tékozlóbb borbélylegények s a kétszáznegyven koronás kereskedősegek között s Trombitás a nyolc koronás helyen ül a jelentéktelen és korlátolt feleségével.

Ne, ne mondd ezt, Malvinkám, hogy ez tuizás és idegesség. Nem, ez az én bukásom volt. Mert látod, bevallom, nekem mégis csak volt valakim ez a Pali, egy bohémem, egy kedves figurám, egy furcsa, drága emberem, akit én lenéztem és cserben hagytam a civil kedvéért. Egy finom, tiszta, szent játékszerem volt ez a gyerek, kedves és forró, ha akartam, haragos és hideg, ha megbántottam, lélek volt, érthetetlen és nagy, művelt, pesti, okos, nagyvilági, aki gyorsabban és élesebben ítél és gondolkodott, mint tizenkét civil együtt, akinek egy ötlete többet ért,

Utban a Carpathia

Magyar kivándorlók a Titanicon.

A „Carpathia” szerdán reggel érkezik meg Fiuméba. Néhány napot késett a hajó, de ez a késés most nem bánt senkit, mert a Carpathia magasztos hivatást teljesített a jéghegyektől örvénylő óceánon. A Cunard hajó nemcsak önfeláldozással vett részt a Titanic hajótöröttjeinek megmentésében. Nem is fog elmaradni ezért a jól megérdemelt hálás és lelkes ünneplés, amelyből nemcsak Fiume népe, hanem az egész ország ki fogja venni a részét.

Mint újabb értesülünk, most már megállapították, hogy a Titanic harmadosztályú magyar utasai közül életben maradtak: Kisik Antal, a felesége és Lujza nevű lányuk, akik Sopronmegyéből jöttek Amerikába; megmenekült a szintén sopronmegyei Hotfer Lujza is. Ellenben a katasztrófánál életét veszítette Kisik Antalnak két testvére: Kisik Vince és a 18 éves Kisik Mária.

Magyar utas nem volt több a Titanicon, de volt több magyarországi horvát, akik közül sokan elveszték, de a nevét csak négynek lehetett megállapítani. A Carpathia, amely magával hozta a menekülőket, tudvalevőleg 19-én este indult ismét utnak Fiume felé, a hajó mintegy 200 magyar visszavándorlót vitt magával.

Az utasokra olyan elriasztó hatással volt a Titanic szerencsétlensége, hogy sokan közülük Newyorkban partraszállottak s letettek arról, hogy visszautazzanak; így lemondott a hazautazásról Tas Julia, Korcsmáros Sándor és két gyermeke, Posán Borbála, Posán Flóra, Pattanyus Mihály és a felesége, Szikszay Eszter, valamint a másodosztály utasok közül Reis Antalné és két leánya, aki férjének óhajtatására visszautazott az Ohio állambeli Zanesvillebe.

Lengyel Árpád dr., a Carpathia magyar orvososa, aki a hajóra felvett menekülőket első segélyben részesítette, azt mondja, hogy a szerencsétlenek közül soknak valóságos a testére volt fagyva a ruhája.

A Cunard hajó magyar orvosán kívül Ráth Gusztáv, a Carpathia fiatal magyar tisztje is tanuja volt a mentésnek. Ő is érdekes és az amerikai lapokban még eddig nem közölt részleteket beszélt. Elmondotta, hogy minő

mint száz ökör a mi istálonkból. És tud meg, nekem minden ambícióm az volt, hogy ő soha, soha meg ne tudja az én életemet, az utálatot, ami bennem van a kövérséget, ami lassan megtompította az én kifinomodott idegeimet, a falusi boldogságot, ami a disznótornál kezdődik s a részegségnél végződik, én azt akartam, hogy higgye ő, hogy nagy vagyok, kiváltságos, okos, hideg, aki nyáron korcsolyázom, télen fagyaltot eszem, tüzes paprikák száguldanak velem nyaktörő utakon, frakkos gavallérok halnak meg egyetlen mosolyomért... Igen, ezt akartam, s hová sülyedtem? Zsufolt, rossz szagu, izzadt három koronás helyen ültem, körülöttem otromba arcok, elhízott asszonyok, hangosan beszélő, ordenáré alakok, s mellettem az uram, aki szuszogva, félig álmosan, unottan ült itt s rajtam a kivágott selyemruha, s a drága ékszerek, amik itt sehogy sem érvényesültek, s ott ül az a senki asszony a legnagyobb és legfinomabb íróval beszélgetett.

Ne mondd, a viláért se mond, hogy ez a szegény csak az én fantáziámban született meg s hogy Trombitás Pali erre nem is gondolt. Egyetlen mozdulata, szemének gunyos villanása elárulta, hogy lenéz, hogy sajnál, hogy megvet, a gukkerének a lencséje azt lövelte felém, látod, most itt ülhetnél mellettem, az első sorban, te ostoba parvenü, te hizásnak indult vidéki asszonyság s ha itt ülnél, művelt volnál és előkelő, míg így nyomorult vagy és szegény, mint az énekes koldus, akinek minden vasárnap négy fillért dobsz

táviratváltás folyt le a Carpathia és a Californian hajó-között. A két hajó párbeszéde itt következik:

Californian: Hány menekült van a hajón?

Carpathia: Körülbelül nyocszáz.

Californian: Hány csolnakot vettek fel?

Carpathia: Tizenhetet.

Californian: Hány csolnak veszett el?

Carpathia: Csak egy, kérem! kutasson menekültek után.

Másnap reggel a Californian azt táviratozta, hogy ott járt a katasztrófa színhelyén, de csak hajóroncsot és holtesteket talált. Két kínainak a szenzációs megmenekülését is elmondotta a magyar tiszt. Az egyik csolnakot megrohanták a férfiak. A Titanic első tisztje ezt meglátta és revolverrel a kezében, kiparancsolta a férfiakat és besegítette az asszonyokat. Két kínai azonban ott maradt. Ugy elbujtak az ülés alá, hogy senki sem látta őket. Csak akkor bujtak elő rejtékhelyükről, amikor a csolnak a Carpathiához ért.

Ráth Gusztáv egyébként 26 jéghegyet számolt össze a katasztrófa után következő napon. Azt is elmondotta Ráth Gusztáv, hogy vagy 300 magyar utas van a Carpathia hajón. Tíz magyar családot annyira megrendített a Titanic katasztrófája, hogy leszálltak a Carpathiáról és egyelőre tudni sem akarnak a hazautazásról. A fedélközi utasok nem látták a mentési munkálatokat. Nem tudták velük a Titanic katasztrófáját és arról csak másnap reggel értesültek. Reggelre azután, amikor megtudták, hogy mi történt, készségesen ajánlották fel ruhájukat a hajótöröttek részére.

A Titanic katasztrófájánál a gyors segítségnyújtással mulhatatlan érdemeket szerzett Carpathia Cunard gőzös május 8-án érkezik Fiuméba, ahol fogadtatására nagyszabású előkészületeket tesznek. A „Carpathia” már kilenc év óta közlekedik a Cunard-Line magyar-amerikai vonalán és fiemei időzései alkalmával, a hajó tisztjei és legénysége sok kedves ismeretséget szereztek. A fiemeiek most nagy szeretettel és lelkesedéssel várják a „Carpathia”-t, amelynek kapitánya és tisztjei, matrózai egyaránt nagyszerű munkát végeztek a segítségnyújtással, a megmenekültek felszedésével és partraszállításával. Derekas munkát végeztek az orvosok is, de az elismerés elsősorban a kapitányt, C. H. Rostront és a derék tiszteket

a kéréses markába. Ezt gondolta, ezt mondta, ezt ordította egész este minden mozdulata, minden szava, miközben én letörten, gyáván, halálra váltan roskadoztam, a darabra nem figyeltem, az uram elszunnyadt, mögöttem és mellettem durván vihancoltak a neveletlen emberek s igazán isteni csoda, hogy ott rögtön meg nem ütött a guta. O, bár csak haltam volna meg, mielőtt elmentünk a Modern Színházba.

Kedves drágám, ezt tagadtam le előtted, ezt nem tudtam megmondani, de most kitértam a lelkemet, most olvashatsz belőle. Ne is akarj vigasztalni, nem, erre nincs ir, nincs tapasztas, ezen nem segít semmi, ez bevégeződött. Mert tudod, ha még öt koronás helyen ültünk volna, akkor talán, talán valahogy meg tudtam volna vigasztalódní. De így, ezzel a piszkos, utolsó, rongy három koronás helylyel meg vagyok becstelentve, mert ha eddig főlényesen, hidegen tudtam az én drága Palimra gondolni, most már a magam hazug illuziójából is kifoszva, nyomorultán, térdre roskadva és bukottan sirok utána.

Bocsáss meg, hogy így levetkőztem előtted, ne örülj a bukásomnak, sajnálj egy kicsit, irj sürgősen s ird meg annak a darabnak a tartalmát, amit akkor este a Modern Színházban játszottak, hogy elmondhassam majd a szegény Bocksteinnak, mert amit a Rekedt Kabarében, a Vig Pikantériák Csarnokában és a Vész-Cirkuszban láttam, azt már elmondtam néki. Isten veled. Szomorú, megtört, boldogtalan barátnőd, Sárika, Berkes Imre.

illeti, akik — amint ezt most már a beérkezett amerikai lapokból is olvashatjuk — önfeláldozó módon dolgoztak a mentés körül. A kapitányt, ezt a kiválóan szimpátiás és erélyes, lelkes, igazi hajóst és a tiszteket illetheti legfőképpen az ünneplés. A „Carpathia” fogadásánál jelen lesznek a fiamei illetékes hatóságok s ott lesz — mint minden kivándorlási gőzös indításánál az előzetes beható vizsgálat teljesítésére a m. kir. kivándorlási biztos *Jekelfalussy Zoltán* cs. és királyi kamarás s *Pichler Lajos* kivándorlási felügyelő is. A „Carpathia” május 11-én indult vissza Fiuméből New-Yorkba.

UJDONSÁGOK.

— **Kinevezés.** A király *Kankovszky* Ede fregathadnagyot, *Kankovszky* Ferenc min. tanácsos fiát sorhajóhadnaggyá nevezte ki. *Kankovszky* Ede most a „Scharfschütze” torpedózó hajó másodparancsnoka.

— **Kinevezés a törvénytörvényeken.** Az igazságügyminiszter *Ossoinack* Nereo dr. fiamei törvénytörvényeket kinevezte törvénytörvényeséi jegyzővé.

— **Beteg miniszter.** *Zaleski* osztrák pénzügyminiszter állapotáról Abbáziából a következő értesítést adták ki: „A pénzügyminiszter állapotában lényeges javulás állott be. A miniszter azt hiszi, hogy nyolc napon belül újból átvetheti hivatala vezetését.”

— **Érdekes előadás a Szabad Lyceumban.** *Lengyel* Árpád dr., a Cunard „Carpathia” gőzösének magyar orvosa, aki tevékeny részt vett a „Titanic” megmentetteinek ápolásában, május 6-án érkezik Triesztbe. *Lengyel* dr. Triesztből vasuton azonnal Eiuméba jön s a Szabad Lycumban felolvasást fog tartani a Titanic hajótöröttjeinek mentési munkálatairól. A felolvasás pontos idejét legközelebb fogjuk közölni.

— **A hajóraj a Quarnerón.** A cs. és kir. haditengerészet hajórajja gróf *Lanjus* admirális vezetése alatt a laventai vizekről a Quarneróba érkezett s a hajók délután Abbazia előtt vetettek horgonyt. Ugyancsak ma délután érkezett a dalmát vizekről Abbazia elé a „San Georg” admirálhajó vezetése alatt a torpedóhajóraj, amelynek *Fiedler* admirális a parancsnoka. Az egyesült hajóraj néhány napig a Quarnerón fog időzni.

— **Vasuti áthelyezések.** Az államvasutak zágrábi üzletvezetősége áthelyezte dr. *Farkas* Dezső fogalmazót Zágráb állomásról Fiuméba, *Rothmann* Adolf fuzsinei ellenőr, állomásfőnököt saját kérelmére beosztottként Fiuméba és *Pintér* Pál hivatalnokot Dombóvár állomásról Fiuméba.

— **Zárt képviselőtestületi ülés.** A reprezentanza tegnap pénteken este zárt ülést tartott, amelyen közvágóhídi segédállatorvossá *Bán* Jánost, városi kórház pénztárosává *Ferlan* Oszkárt, a városi közművek ideiglenes tisztviselőjévé *Jellouschegg* Ferenc mérnököt nevezték ki, azután elfogadták a rendőrpáncsnok véglegesítésére vonatkozó indítványt. Végül több jelentéktelen ügy került elintézésre.

— **A tengerészet főparancsnokának szemleutja.** Mint Bécsből jelentik, Montecuccoli tengernagy rendes vezérkarának a kíséretében legközelebb a hajóraj beható meg szemlélésére és a trieszti, monfalconei és fiamei hajógyárak megtekintésére indul.

— **A dalmát helytartó Fiumében.** Gróf *Attems* Máriusz dalmát helytartó családjával tegnapi délután a „Zadar” jachtot Fiuméba érkezett. A jacht az Adamich-mólónál kötött ki. A helytartó és családja az esti vonattal Bécsbe utaztak, ahol hosszabb ideig szándékoznak maradni. A „Zadar” ma reggel indult vissza Zárába.

— **A «Satellit» elindult.** A haditengerészet fiamei állomáshajója, a „Satellit” torpedóvadász ma reggel elindult Fiuméből. A hajó 1911. szeptember óta tartózkodott Fiumében s most a hajórajhoz csatlakozik. Állomáshajóként a haditengerészet egy másik torpedóhajóját fogják Fiuméba rendelni.

— **Garázdálkodó pénzügyőrök.** Tegnap este három ittas fiatal pénzügyőr nagy lármát csapott egy éjjeli mulatóhely előtt. A közelben szolgálatot teljesítő rendőr csendre intette a fináncokat, mire ezek kirántották kardjaikat s a rendőr és néhány járókelő ellen fordultak. A rendőr segítséget kért, de mire a segítség érkezett, a három finánc elszökött. A rendőrök üldözőbe vették a pénzügyőröket, akik a tengerészeti hatóság irányában eltűntek. A rendőrök az épület egész környékét átkutatták, de a fináncokat sehol sem találták. Mindhárom elbujtak egy vízhatlan ponyva alá. Valamivel később egy polgári és egy egyenruhás rendőr bekísérték a rendőrségre *Hanti Gyula* és *Bernát* Zoltán pénzügyőröket, a kik a via *Alessandro Manzoni* kivont karddal jártak s négy ismeretlen embert megtámadtak. A két fináncban felismerték az előbbi garázdálkodókat. A rendőrség *Hankit*, aki ellenállt a rendőröknek, 10 napi elzárásra ítélte, *Bernát* Zoltánt pedig a kihallgatás után szabadonbocsátották. A harmadik pénzügyőr, *Kósa* Miklós, *Bernát* és *Kósa* ellen a rendőrség megindította az eljárást. Érdekes, hogy *Bernát* és *Hanti* bekísérése után pénzügyőri őrzőjárt jött a rendőrségre s követelték a két finánc átadását. Az őrzőjárt egyik tagja volt *Kósa*, aki bizonyára meg akarta szabadítani társait a kellemetlen helyzetből. A rendőrség felvilágosította a szuronyos puskával megjelent ifjakat, hogy nincs beavatkozási joguk.

— **Vizrebocsátott osztrák gőzös.** Az osztrák *Lloyd* részére épült „Gablonz” gőzöst tegnap bocsátották vízre a san marció hajógyárban. Az új gőzös személy-, áru- és postaforgalmat fog fenntartani Trieszt és Bombay között. Nemsokára elkészül a *Lloyd* másik gőzöse, a „Marienbad”, mely az előbbi gőzösnek testvérhajója. Mindkét hajót a levantei vizszoiban fogja a *Lloyd* alkalmazni. A „Gablonz”, amely vasból és acélból készült 468 láb hosszú, 56 láb széles, 7200 tonnateralmu, gépei 7500 lóerőt képesek kifejtetni s a hajó átlagos meretsebessége 15 mérföld óránként. Az új hajó egy-, két- és három ágyas kabinokkal 152 utas befogadására épült.

— **Pes is és kolera.** A fiamei tengerészeti hatóság körrendeletben közölte valamennyi alárendelt lérvhivatalai és révközeggel, valamint a martinschizai tengeri vesztglő intézettel, hogy Adanában és környékén a kolera járványszerűleg fellépett s ezért Mersina kikötőjéből Fiuméba vagy a magyar-horvát tengerpart, valamely kikötőjébe érkező hajókkal szemben a Párisban kötött nemzetközi egyezmény becikkelyezéséről szóló 1909. évi XXI. törvényeknek ezen hatóság 1910. évi január hó 21-én 179. sz. alatt kelt rendeletével közzétett határozmányai alkalmazandók. Ugyazintén megállapították, hogy Nietheroyban (a rio de janeiro-i öbölben) a pestis fellépett s emiatt most az onnan Fiuméba vagy a magyar-horvát tengerpart valamely kikötőjébe érkező hajókkal szemben szintén a Párisban kötött nemzetközi egyezmény becikkelyezéséről szóló 1909. évi XXI. törvényeknek határozmányai alkalmazandók.

— **Kirándulás.** A *Természetbarátok* turista-egyesülete e hó 5-én vasárnap kirándulást rendez a fuzsinei fenyves erdőbe. Indulás reggel 8 órakor a gyorsvonattal, érkezés Fuzsiné 9 óra 48 perckor. Indulás vissza d. u. 2 óra 30 perckor, érkezés Fiuméba 4 óra 05 perckor. Utiköltség 3 korona személyenként. Élelemről mindenki maga gondoskodik. Találkozás a jegypénztár csarnokába 7 1/2 órakor. Az egyesület vendégeket szívesen lát.

— **A Dardanellák elzárása és a posta.** A m. kir. posta- és távirada vezérigazgatóság értesítette a fiamei postahivatalt, hogy a Dardanellák elzárása miatt Konstantinápolyba és egyéb Feketetenger melletti hivatalokhoz szóló lételposta és csomagok csak Románián, illetve Szerbián és Bulgárián át küldhetők és Trieszten át további intézkedésig nem továbbíthatók. A Görögországba és Törökország kisázsiai partjaira (Syriába) szóló küldemények ellenben kizárólag Trieszten át lesznek irányítva, mert a constanzai román hajók csak Konstantinápolyig közlekednek. Egyttal értesítették a hivatalt hogy a Trieszten át Törökországba szállított csomagok fegyvereket vagy egyéb hadi dugárunak minősíthető árukat nem tartalmazhatnak.

— **Megakadályozott merénylet.** *Mocsán* János 81 éves fűszerkereskedő nem él együtt a feleségével, akivel csak nemrég keit egybe. A fiatalasszony azonban nem tud belenyugodni a magányba s baját elpanaszolta *Fantoni* János nevű unokabátyjának, aki boszut forralt *Mocsán* ellen. Április 25-én megjelent a kereskedő via *Industria* 64 szám alatt levő üzletben s egy kis levelet hozott, amelyben az asszony egy közeli erdőbe hívja, mert beszélni óhajt vele. *Mocsán* a levelet eldobta s a közvetítőt elküldte a pokolba. Néhány nappal utóbb *Fantoni* egy újabb levéllel jelent meg, a kereskedő azonban végét akarta venni az alkalmatlankodásnak s rendőrt küldött. *Fantoni*t bekísérték a rendőrségre s itt megmozgása közben egy konyhakést találtak nála. Egyik zsebében poralokban mérget is tartogatott. Bevallotta, hogy a közei erdőbe akarta csalni *Mocsán*ot, hogy boszut álljon rajta. A mérgeport a kérsre akarta hinteni, hogy biztosabban elpusztuljon a kereskedő. A rendőrbíróság 10 napi elzárásra és 10 korona pénzbüntetésre ítélte *Fantoni* t, akit büntetésének kitöltése után eltoloncolnak.

— **Az „Unio” biztosító kimutatása.** Az „Unio”-Élet- és Gyermekekbiztosító Intézet mint szövetkezet-nél — ezelőtt *Első* Leánykiképzési Egyesület, Budapest, VI., Teréz-körút 40—42. Alapított 1863. évben — áprilisban 1.657.100 korona értékű biztosítási ajánlatot nyújtottak be és 1.558.100 korona értékű új biztosítási kötvényt állítottak ki. Biztosítási összegek fejében 174.283 korona 98 fillért fizettek ki. 1912. január 1-től április 30-áig bezárólag 7.686.090 korona értékű biztosítási ajánlatot nyújtottak be és 6.576.200 korona értékű új biztosítási kötvényt állítottak ki. Biztosítási összegek fejében a folyó évben 676.465 korona 51 fillért és az intézet fennállása óta 19.55348 korona 67 fillért fizettek ki.

— **Uj horvát bank.** Horvát Általános Alkalmi Bank R.-T. cég allajt Zágrábban 200.000 korona alaptőkével új pénzintézet alakult.

— **A magántisztviselők bérmínimuma.** A Magántisztviselők Országos Szövetsége legutóbbi tanácsülésén foglalkozott a losonci testvéregyesület ama javaslatával, amely a magántisztviselők bérmínimumának gyakorlati megvalósítását célozza. A szövetség tanács megállapította azokat az okokat, amelyek a magántisztviselők mai kedvezőtlen élethelyzetét előidézik és amelyek megakadályozzák a kereskedelmi pályán levő alkalmazottak sikeres előrehaladását. Ezek közé tartozik kétségtelesen az is, hogy a kereskedelmi iskolából kikerülő ifjuság nagy része ingyenesen, más része pedig jelentéktelen fizetés mellett vállal alkalmazást, aminek aztán az a következménye, hogy a kezdő magántisztviselők pályájuk legelőjén nem képesek magukat fenntartani és így kénytelenek súlyos adósságokat vállalni magukra, amelyeknek terheit hosszú esztendőkhöz át viselik. Minthogy pedig nyilvánvaló, hogy a mai nehéz megélhetési viszonyok között a legszerűen ebbi igényű tisztviselő sem képes havi 100 koronánál kisebb fizetésből magát kellőképpen ellátni, a Magántisztviselők Országos szövetsége most átiratban keresi meg az összes hazai felső kereskedelmi iskolák igazgatóságait, hogy az iskolai év végén az életbe lépő növendékekre hassanak oly irányban, hogy ne vállaljanak állást havi 100 korona kezdő fizetésen alul, mert ellenkező esetben

nemcsak munkájuk értékét csökkentik, hanem hosszú időkre lehetetlenné teszik a pályán való boldogulást. A magántisztviselők bérminimumának illeten gyakorlati megvalósítása addig is, míg arról törvényes intézkedés vagy szolgálati pragmatika gondoskodik, üdvös hatással lesz nem csupán az osztrák fizetési viszonyaira, de helyzetének javítására is. A szövetség egyben megkereste a kereskedelmi szakiskolai tanárok országos egyesületét is az akció támogatására végett.

Készülődés a dalmát vasút építéséhez. A dalmát vasút építésére vonatkozó szerződést ugyan még nem adta át a kereskedelmi minisztérium a vállalkozó banksopornak, azonban a vasút építéséhez szükséges előmunkálatokat az államvasutak igazgatósága szakadatlanul folytatja, hogy az építés annak idején teljes erővel megkezdhető legyen. Mint hogy a vonal Ogulinból fog kiindulni, első sorban sorban az ogulini állomás kibővítését kell eszközölni. Ugy értesülünk, hogy a Máv. igazgatósága erre a célra nagyobb területet szerzett meg és már legközelebb megkezdő a nivelláló-földmunkákat.

A cukorárak leszállítása. Bécsből jelentik, hogy az osztrák cukorfinomító gyárak tegnapi ülésén a nyers cukor árának olcsóbodása következtében, a finomított cukor árát 100 kilogrammonként két koronával leszállították.

A kikötőből. Május 4-én. Érkezett: „Volturno” angol gőzös Hullból 50 tonna bádoggal és 20 tonna szódával; „Barietta” olasz gőzös Bariból 1100 tonna korpával 250 kosár zöldséggel és 10 tonna bõrrel.

Indult: „Gilda” osztrák gőzös Triesztbe üresen; „Moravia” osztrák gőzös Bombayba 2000 tonna cukorral, 120 tonna fával és 30 tonna üvegáruval; „Széchenyi” magyar gőzös Mogadorba 540 tonna fával, 350 hordó dohánnal, 450 láda kólalajjal, 20 tonna babbal és 10 tonna cukorral; „Aurora” olasz gőzös Triesztbe üresen; „Kolosvár” magyar gőzös Triesztbe üresen; „Spit” osztrák gőzös Makarskába 20 tonna tengerivel, 25 tonna vassal és 20 tonna vegyes áruval.

Egy chioggiai vitorlás balesete. Tegnapelőtt délben a „Romeo” nevű chioggiai vitorlás, mely Rovignoból Fiuméba haladt nagyobb rakományjal, Verura közelében viharba jutott, amely elűsõ vitorláját leszakította. A vitorlás horgonyt vetett, azután segélyjeleket adott. A balesetrõl értesítették a polai révhivatalt. A veszedelemben levõ hajó segítségére kiküldték a 19. számú torpedót, amely a vitorlást bevontatta a polai kikötõbe. A „Romeo” kijavítása után folytatni fogja útját Fiuméba.

Gõzhajó és vitorlás összeütközése. Tegnap délután két órkor az Ungaro Croata „Senj” gőzöse éppen elhagyta az abbaziai mólót, amikor a „San Giovanni” osztrák vitorlás szembe jött a hajóval. A vitorlást úgy látszik nem tudták gyorsan elkormányozni, úgy hogy a két hajó orrával összeütközött. A vitorlásokon a „Senj” orra nagy léket ütött, úgy hogy a víz a „San Giovanni” raktárát mindjárt elöntötte. A vitorlás néhány emberét megmentették, a „San Giovanni” azonban elsüllyedt. A „Senj” csak kisebb sérüléseket szenvedett. A vitorlás tulajdonosa nyolcezer korona kárpótlást követel.

Közbensõ áruforgalom. Az Ausztria és Magyarország közti 1912 március havi statisztikai kimutatás szerint a nemesfémforgalom kivételével Magyarország kivitele Ausztriába 111.6 millió korona, Ausztriáé Magyarországra 148.7 millió korona. Az első három hónapban Magyarország kivitele 301.5 (plus 36.4 a múlt év hasonló idõszakához képest), Ausztriáé 363.3 (plus 48.4) Az év első három hónapjáról szóló ideiglenes kereskedelmi mérleg szerint tehát Ausztria aktívuma 66.8 millió korona a múlt év ugyanezen idõszakában 54.8 millió koronával szemben.

Az Osztrák Lloyd májusi menetrendje. Földközi tengeri szolgálat: A görög-levantei „A” vonal gőzösei május 8 és 22-án rakodnak Fiumében Brindisi, Patrasz Zante, Calamata, Pireusz, Sira, Wathy, Scio, Cesme, Szmirna, Metelino, Dardanelli, Konstantinápoly, Ineboli, Samsun, Karasonda, Trebisonda és Rizeh kikötõk részére.

A görög-levantei „B” vonal hajói május 15 és 29-ika körül rakodnak Fiumében Brindisi, Korfu, Patrasz, Argostoli, Calamata, Cerigo, Pireusz, Sira, Wathy, Scio, Cesme, Szmirna, Metelino, Dardanelli, Gallipoli, Konstantinápoly, Ineboli, Samsun, Karasonda, Rizeh és Trebisonda kikötõk részére.

A thesszáliai „A” vonal gőzösei május 4 és 18 körül rakodnak Fiumében: Medua, Durazzo, Valona, Santi Quaranta, Canea, Rettimos Kréta, Pireusz, Volo, Szaloniki, Cavalla, Dedeagatsch, Dardanelli, Konstantinápoly, Burgas, Konstanaz és Odessza kikötõk részére.

A thesszáliai „B” vonal gőzösei május 11 és 25-ika körül rakodnak Fiumében Medua Durazzo, Valona, Santi Quaranta, Canea, Rettimos Kréta, Pireusz, Volo, Szaloniki, Cavalla, Lago, Dedeagatsch, Dardanelli, Ródostó, Konstantinápoly és Haidar Pacha kikötõk részére.

A szirini vonal gőzösei május 10, 17 és 24-ike körül rakodnak Fiumében, Brindisi, Alexandria, Port-Said, Beiruth, Jaffa, Caifa, Saída, Tripolisz, Alessandretta, Mersina, Larnaco és Limassol kikötõk részére.

A trieszt-kalkuttai vonal „Mária Valéria” gőzöse június 16-ika körül rakodik Fiumében, a menetrendben elõirt kikötõk részére.

A trieszt-kobei vonal „Nipon” gőzöse június 1-en rakodik Fiumében a menetrendben elõirt kikötõk részére.

TOZSDE

	Május 3 zárlat	Mai ár. 1/2 óra
Budapesti Értékzsde.		
Magyar hitelrészvény	843.—	844.—
Osztrák hitelrészvény	645.—	646.—
4%-os koronajáradék	89.45	89.50
Osztr.-magy. államvasút	746.—	747.—
Jelzálogbank	475.—	477.—
Leszámlolóbank	547.—	548.—
Hazai Bank	306.—	307.—
Magyar Bank és Kereslet. R.-T.	674.50	676.—
Rimamurányi	755.50	778.—
Salgótarjáni	728.—	729.—
Közuti Vasút	787.75	787.—
Városi Villamos	420.50	421.—
Adria	527.—	—
Déli Vasút	108.—	—
Magyar Cukoripar	3290.—	—
Rizsgyár	4120.—	—
Budapesti Gázvétel zsde. (30 kilogrammonként)		
Buza májusra	11.89	11.87
Buza októberre	11.30	11.26
Rozs októberre	9.61	9.60
Tengeri májusra	9.34	9.31
Tengeri júliusra	9.23	9.27
Tengeri augusztusra	9.22	9.21
Zab októberre	9.23	—
Bécsi Értékzsde.		
Osztrák hitelrészvény	646.—	646.50
Magyar hitelrészvény	840.50	842.—
Osztrák magy. államvasút	746.25	741.50
Alpesi	966.—	946.—
Déli Vasút	—	109.50
Skoda	730.—	730.—
Osztr. koronajár.	89.70	—

	Legutóbbi köte- lezs átlagár.
Fiumei és trieszti értékek:	
Fiumei 4%-os kölcsönköt.	92.50
Magyar-Horvát Gõzhajótárs.	7000.—
Magyar Horvát Szabachajózas	1000.—
Orient tengerhajózási társ.	1175.—
„Indekienter” tengerhajózási társ.	78.—
Osztrák Lloyd	547.—
Stabilim, Tecnico	9800.—
Navigazione Libera Triest	544.—
Austro-Americana	271.—
Fiumei Kereskedelmi Bank	305.—
Litorale Bank és Takarékp. Szwak	228.—
Banca Fiumana	630.—
Fiumei Népbank	110.—
Magyar Olajgyár	213.—
Prodotti Chimici	8700.—
I. Horvát Takarékpénztár	5700.—
Altal. Forgalmi t. t.	2500.—
Alapítójegye	1400.—
„Kerka” dalmát vízvezeték r. t.	307.—
Spalatoji Portland Cement	390.—
I. Trieszti Rizsgyár	1917.—
Riunione Adriatica	4615.—
Assicurazioni Generali	7025.—

Elsõ Fiumei Automobil-Társaság

Értesítjük a n. é. közönséget, hogy mai nappal az „Elsõ Fiumei Automobil-Társaság” megkezdte üzemeltetését.

Rendszeres taxaméteres automobil szolgálat minden irányba.

Fõállomások: Dante-tér és Erzsébet-tér.

x Anyák figyelmébe! Világhírû gyermekorvosok egyhangu véleménye, hogy a gyermekek elismert, legkiválóbb tápszere az elválasztás idejétõl kezdve a „Phosphatine Fallières” mert nagyon könnyen emészthetõ, igen kellemes ízû, a fogzást megkönnyíti és biztosítja a csontrendszer fejlõdését.

x A legnagyobb diadal. Az élet fellett való legnagyobb diadal kétségkívül a jó egészség. Ép szervezet, jó erõ, életkedv megbecsülhetetlen kincsek, melyeket mindenáron meg kell õrizni. Ezt a nagy célt semmi nem szolgálja jobban, mint a Nutrigen, ez az ideális, összetett tápszer, amely a vért, a csontokat, az idegeket, az ellentálló erõt egyaránt fokozza. Egészséges embernek is szükség van erre a Nutrigenre, a betegség folytán elgyengült ember pedig bünt követel, ha hanyatlott energiáját csüggedt közérzést nem Nutrigennel frissíti fel. A Nutrigen Vállalat (Budapest VII. Erzsébet-körút 16. felelelet 50) mindeneknél kívánatra mintát és ingyen ismertetõ könyvet küld a Nutrigenrõl.

— Bristol szálló, kávéház és étterem. Teljesen új éület, 80 modernül berendezett szobával, Villany, lift, fürdõszobák. A kávéházban és étteremben elsõrendû kiszolgálás.

Távirat ◀ Telefon

Lukács a belügyminisztériumban. BUDAPEST, május 4. Lukács László miniszterelnök ma délelõtt 11 órakor jelent meg a belügyminisztériumban, hogy átvegye a minisztérium vezetését. Ebbõl az alkalomból a belügyminisztérium tisztikara küldõtséggel jelent meg Lukács László elõtt és lelkesen üdvözölték. Lukács László válaszában a legnagyobb jóindulattal biztosította a tisztviselõket.

Lukács László üdvözlése. BUDAPEST, máj. 4. Lukács László miniszterelnök ma délelõtt fél 12 órakor megjelent a miniszterelnökségen és fogadta a tisztikar tisztelegését. Jeszenszky Sándor államtitkár üdvözölte a miniszterelnököt s a tisztikar lelkiismeretes és buzgó munkájához támogatást kérte. A miniszterelnök kijelentette, hogy a tisztikar érdekeit, mint a múltban, úgy a jövõben is mindenkor a szíven fogja viselni.

A békekilátások.

BUDAPEST, május 4. Politikai körökben roppant nagy érdeklődéssel kísérik figyelemmel a Lukács László és Justh Gyula között megindult béketárgyalásokat. Általában igen sokan a béke bekövetkezését remélik s még beavatott körökben is úgy tudják, hogy a Batthyányi Tivadar gróf választójogi tervezete kielégíti a munkapárt konzervatív elemeit is.

A delegációs ülések befejezése.

BÉCS, máj. 4. A delegációk ma délután 2 órakor tartották meg közös záróülését, amelyen a hozott határozatokat egyeztetették össze.

A bosnyák vasutak.

BÉCS, máj. 4. Beavatott helyről szerzett információ szerint a bosnyák vasutak ügye olyan megoldást nyert, hogy a magyar kormány álláspontja győzedelmeskedett. A két bosnyák vasut között junktimot állítottak fel. Egyik vasut építését a másik nélkül nem lehet megkezdeni.

Minisztertanács.

BUDAPEST, május 4. Ma délután 5 órakor Lukács László miniszterelnök vezetésével a miniszterelnöki palotában minisztertanács volt, amelyen részt vettek az összes miniszterek. A minisztertanács folyó ügyeket intézett el.

A külügyminiszter Berlinben.

BÉCS, máj. 4. Gróf Berchtold Lipót közös külügyminiszter még e hó folyamán Berlinbe utazik, hogy a tradicionális látogatását megtegye Vilmos német császárnál s több előkelő német államférfiival tárgyalásokat folytasson.

A trónörökös Bécsben.

BÉCS, máj. 4. Ferenc Ferdinánd trónörökös e hó 11-én Konopistból Bécsbe érkezik, de eddigi intézkedések szerint nem a Belvedereben, hanem a Hofburgban fog meg szállni, mert a Belvedere most restaurálják.

Öngyilkos fővárosi ügyvéd.

BUDAPEST, május 4. A városi ügyvédek közlekedésügyi muzeum mögött ma reggel egy padon halva találtak egy elegánsan öltözködött középkori férfit. Az odahívott rendőr átkutatta az ismeretlen zsebeit és egy levelet talált, a melyből kitént, hogy Nagy János dr. budapesti ügyvéd, aki idegessége és anyagi bajai miatt öngyilkossá lett. Nagy János ügyvédnek az Erzsébet körút 2. sz. háza 1. emeletén volt elegánsan berendezett négy szobás lakása, ahol feleségével, továbbá tizenhárom és tizenöt éves leánygyermekével lakott. Az utóbbi időben iródjának jövedelme egyre kevesebb lett, úgy hogy adósságokat kellett csinálnia és családját is alig bírta eltartani. Felesége nem akarta vele sorsát megosztani és nemrég el is hagyta. Azóta az ügyvéd egyedül nyomorgott két lányával. Hogy sorsát a legnagyobb erőfeszítéssel sem bírta megjavítani, idegei is tönkrementek és a szerencsétlen ember öngyilkos lett.

Gyilkosság az erdészlakban.

DEBRECEN, május 4. A Haliszi erdőben egyedül lakik Kecske erdész a feleségével. Mikor az erdész elment hazulról, két 24 év körüli fiatalember betört az erdészlakba és az erdésznét revolverlövészekkel életveszélyesen megsebesítve, a lakást kirabolták. A hazatérő férj az esetet bejelentette a hatóságnak, amely erősen nyomozza az ismeretlen tetteseket. Érdekes, hogy a gyilkos merényletet követő napon ismét megtámadták az erdész házat, de akkor puskalövészekkel elkergették a rablókat.

„Margherita” mozgó
Via Alessandro Manzoni 3.

Csak szombat 4-én és vasárnap 5-én.

A kérődző állatok.

Igen természetű látványosság a valóságból.

Szardiniai eskü.

Történelmi dráma 13 képben.

Egy hü kutya.

Megindító dráma, igen előkelő művészek által előadva.

Az esernyő javítása.

Igen nevezetű.

Igyék naponta 1-2 pail czk**Dupla-malátasirt,****de Szent István védjegyűt,**
mert ez a legelső, a valódi.

A sörparban korszakot alkotó a „Kőbányai Polgári Ső főzede” ezen világhírű söre, amelyet ma már minden országban utánoznak. Nemcsak a legélvezetesebb üdítő ital, de csodálatos gyógyhatása is van idegesség-, étvágyhiány-, vérszegénység-, álmatlanság-, tüdő- és gyomorbetegségeknél; igen ajánlandó lábadozó betegeknek és szoptató nőknek is.

Ajánlja: Noorden tanár Bécsben; Korányi tanár Budapesten; Glax tanár Abba-ziában és számos más szaktekintély.

Kapható:

Frisztöltésű palackokban minden fűszer és csemege kereskedésben. Frissen csapról kímélve minden előkelő étteremben.

Elsőrendű minőségű, pontos schaffhauseni-, Omega-, Zenith- és Glashütte-órák, arany, ezüst és acélban, leggazdagabb választékban, olcsó szabott árak mellett kaphatók

Engelsrath I. ékszerésznél
Fiume, Dante-tér 5. Fiók Abba-ziában.

Magyar borok!

Ajánlok kitünő visontai és mátra-hegyaljai fehér rizling és vörös borokat, szavatolt természetes tiszta minőségben, literjét 70 fillérért, avagy házhoz szállítva, fogyasztási adóval együtt 90 fillérért.

PAUK ÖDÖN - FIUME, Riva Szápáry 16.
Legkisebb vétel 30 liter. — Mintát ingyen.

Csinosan butorozott szoba

erkélyvel és fürdőhasználattal azonnal kiadó.
Cím: Via Carlo Goldoni 2. sz. 1. emelet 5.

Egy jó karban levő használt

jégszekrény

olcsó áron eladó. Tudakozódhatni telefonon 25 szám alatt.

WEISS M.

nagy divat- és kézmű áruháza

Fiume, Corso II.

Kiváló ujdonságok
függönyökben és szőnyegekben.

Ecry függönyök mosható szövetből, elegáns bordúrral párja ..... K. 12.—
Színezett vászonfüggönyök himzett mintákkal párja 14.50
Gyapot etamine függönyök, garantált mosható színek párja ..... 20.—
Fehér és crème csipkefüggönyök 5.50
Crème alpaca függönyök, színes himzéssel

Óriási és gyönyörű választék

Poinlace és Broché himzésű Bonne-femme-ökben.

Kedvező alkalom! Axminster szőnyegek!

Nagyság 175/250 K. 25.—
" 200/300 " 36.—

Rengeteg nagy választék Szalon, Tapestry, Axminster, Imperial és Argaman szőnyegekben.

Óriási készlet.

Juta- Zsineg- Manilla- Höllender- Tapestry- és Velour- futókban méter-számra.

Ágy- és asztalkészletek szövetből és plüsből.

Divántakarók cheniglia, karaman és plüsből.

Manilla, Tapestry, Velour, Axminster, Imperial és Argaman ágyelők. Butorszövetek, Vetrage, Szövetfüggönyök, lambrequinek és kárpitosoknak való paszománycikkek.

Tisztelettel

Weiss M.

Fiume, Corso II.

Trieszt, Corso 9. Bécs.

Szabott árak!**Ékszer-arany-ezüst és china-ezüst-árak**

dús választékban szigorú szolid kiszolgálás mellett kaphatók

Steiner Ferencz

ékszerész cégénél.

::: Fiume, CORSO 35. :::

Öngyilkos herceg.

SZENTPETERVÁR, május 4. *Thiszerszky* Szizmatov herceg, a szent szidónus főprokurátorának fia, tegnap éjjel barátaival nagy pezsgős mulatságos rendezett. Mulatozás közben a herceg revolvért rántott elő és agyonlőtte magát. Az öngyilkosság oka ismeretlen.

Bójának nézett uszóakna.

KONSTANTINAPOLY, május 4. Egy megmenekült matróz beszéli, hogy a *Semender* vontató hajó bójának nézett egy uszóaknát, amelynek neki is ütődött, mire a hajó légberőpült.

Aknák a Boszporuson.

KONSTANTINAPOLY, május 4. A Boszporuson egyre tart az eső és a tengerbe rohanó víztömegek miatt az elhelyezett aknákat nem lehet felszedni. Emiatt a kereskedelmi hajózás számára még mindig nem lehet a Boszporust megnyitni. Több aknát az ár elsodort.

Muley Hafid sorsa.

FEZ, május 4. *Muley-Hafid* szultán, aki a politikai viszonyok alakulása miatt nagyon elkeseredett, le akar mondani és székhelyéről el akar költözni. A hadsereg vezetői azonban úgy a lemondását, mint eltávozását megakadályozták.

Ujabb flottaakció.

RÓMA, máj. 4. Képviselői törökben hírlik, hogy rövid időn belül újabb flottaakció várható. Rhodos megszállása volna tervvéve.

Légberepült török hajó.

FILIPOPOLY, május 4. A Dardanellákon uszó aknáktól egy török hajó feiröbbsant. Ez már a második török hajó, amely az aknák felrobbanása folytán pusztul el. A török kormány igyekszik ez újabb szerencsétlenséget titokban tartani.

A „Titanic” ügy tárgyalása.

LONDON, május 4. A „Titanic” katasztróájának a tárgyalásánál kiderült, hogy a hajó az összeütközés pillanatában 21 csomó sebességgel haladt. A mentőeszközök elégtelenségét is megállapították. Az árbóckosárban szolgálatot teljesített őr vallotta, hogy távcsöve nem volt és hogy a mentőcsónakok sem élelemmel, sem tengerészeti műszerekkel nem voltak ellátva.

A Tengerpart minden jogos panaszt közöl és minden közérdekű felszólalásnak helyt ad.

Hungaria Pensio Lussingrande

Elegáns, napos lakoszobák; férfi- és hölgy-szalón, kert, 2 terrasz. Villanyvilágítás.

Teljes penzió: lakás háromszori étkezéssel napi 7.— korona.

Ragályos és tuberkulotikusok nem fogadtatnak be.

Pichelmayer Lajos tulajdonos.

VETERAN**Tárgysorsjáték**

rendezi az ő Felsége a Király legmagasabb védnöksége alatt álló

Fiumei I. Hadastya Egyesület.

1000 nyerevény

20.019 kor.

összértékben

Főnyerevény

Kor. 10.000

Huzás a n. métt. m. kir. pénzügyministerium 77579-911 sz. rendelete alapján 1912 augusztus 18.-án lesz az egy-letti helyiségben politikai biztos jelenletében.

Sorsjegyek minden bankban és dohánytözsdeben kaphatók

Egy sorsjegy ára egy K.

BUCCARI egyetlen modern szállója**„Jadran” szálló**

Kitünő étterem s kávéházzal. - Magyar ** konyha. - Legjobban ajánlható. **

Tulajd. Homolka Károly.

CIRKVENICA**Bellevue szálló es penzio**

A legszebb fekvésben, a moloval szemben. Gyönyörű terrasz. * Kitünő konyha. :: Csupa tengerre nyíló szoba. ::

NOVI Cirkvenica mellett, az Adria legszebb üdülőhelye.

„SAN MARINO SZALLÓ”

közvetlenül a tengerparton. Teljesen új, modernül berendezett szobák. Saját hideg és meleg tengeri fürdők. Telefon, távirda :: a házban. Pompás étkezés. ::

Cirkvenica Klotild főhercegnő

szálló 1 percnnyire a kikötőtől. Szobák 2.-- koronától feljebb. !! Az étteremben olcsó árak. !!

CIRKVENICA**Szálloda HORVÁTH Étterem****Penzio**

Magyar ház, magyar konyha, magyar borok. - Olcsó árak.

Imperial szálló

Viale Deák, a pályaudvartól egy percnnyire. **Fiume legújabb szállodája.** - 50 modernül berendezett szobával. - Szobák 2.40 K-tól feljebb Villany. - Lift. - Fürdők. A kávéház fényesen be:: rendezve megnyilt. ::

Tulajdonos **LINENBERGER S.**

Értesítés!

Van szerencsém a n. é. közönséget arról értesíteni, hogy tavaszi és nyári ujdonságaim megérkeztek.

Mértékutáni megrendelések a legdivatosabb szabás szerint készülnek. Szövetmintákat kívánatra a megrendelő lakásán is bemutatok.

Szives pártfogást kér

Kalmár János férfiszabó
Fiume, Via Ciotta 2 szám.

**„MIRAMARE”
Palace szálló, Cirkvenica.**

Naposabb mint Abbazia. Az előkelő társaság kedvelt szállója. 70 modern, kényelemmel berendezett szoba; villanyvilágítás, lift, meleg tengervíz fürdő a házban. Teljes pensio 8 K-tól feljebb. Elsőrangú konyha. Prospektust küld az igazgatóság.

A legajánlatosabb fiumei szállók:

„Deák” szálló

a Deák-korzón és dependance-a a

Bonavia szálló

Via Edm. Amicis. 4.

Mindkét szalóban kitünő konyha és árnyas kertek. Fajborok és valódi

Pilzeni ösforrás sör.

Tulajdonos

Ederer-Burger Gyula.

Hálószoba butorberendezések

és egyes butordarabokat részletfizetésre is kaphatók

Herskovits S. butorkereskedő
Via Gius. Parini 6.

Reggelizés előtt félpohár

Schmidthauer-féle

Használata valódi áldás gymorbajosoknak székszorulásban szenvedőknek.

Kapható Fiume és vidékén minden gyógyszerárban és jobb fűszerüzletben.

Igmándi keserűvíz

Az elrontott gyomort 2-3 óra alatt teljesen rendbehozza. Kis üveg 40 fillér. Nagy üveg 60 fillér

GRADO

tengeri fürdő az Adrián. Gyógyidény áprilistól októberig. Fürdőidény májustól szeptemberig. Pompás fővényes strand. Homok- és napfürdők. 14.000 fürdővendég. Nagy fürdőintézet. 1400-nál több családi sátor a fővényparton. 30 szálló és penzió. Felvilágosítással és prospektussal ingyen szolgál a

FÜRDŐBIZOTTSÁG.

Varieté-Hotel Susák.

Estéknként elsőrendű varieté-előadások.
Kezdeté féltíz órákor. Beléptidij 1 korona.

CRNKOVIC

Strand, szállóda, étterem, kávéház
és villa, Cirkvenica

Kitünő híri polgári ház. - A magyarok találkozó helye. - Kitünő konyha és pince.

Többszörösen kitüntetve. Egész éven át nyitva.

Az összes államokban szabadalmazott és mindennemű kalács, tészta és kenyér dagasztására szolgáló

ECLIPSE DAGASZTÓGÉP

a jelenkor legtokéletesebb gépe, megtakarít időt és pénzt és **minden konyhában nélkülözhetetlen.**

Három perc alatt lehet vele 6 kgnyi tésztát, bárminőt, akár kenyér akár sütemény készítésére a legkisebb parányig tökéletesen átdagasztani. A gép acélból készült, egyszerű szerkezettel bír, duplán be van fehér horgannyal, vonva nem rozsdásodik soha és minden asztalon könnyen megerősíthető. **Ara 30 K.** Szállítja a The Eclipse Selling Company képviselője a magy.-oszlák monarchia részére E. Egel Egon, Fiume, Via del Fosso 9.

Az Eclipse dagasztógép kapható Fiumében WELLMANN Testvérek vaskereskedésében via A. Simonetti 1, a CONSORZIO FIUMANO in Ferramenta Affini vaskereskedésében via del Fosso 5, REDLICH L.-nél Corso 22 és 24, KORNICZAI G. üzletében Corso 34 és annak fióküzletében via Porto a nagy vásárcsarnok mellett, JECHEL Ferenc drogériájában Corso 18 és PAPP R. drogériájában via delle Pille 1.

Valseurignei parcellázott telepen 2-3-4 szobás **családi házakat, villákat** és több lakásból álló **emeletes házakat** épít modern kivitelben a legkedvezőbb fizetési feltételek mellett **eladásra és bérbeadásra.**

A telepen, a melynek kiterjedése circa 170.000 m², **telkek** is eladóak. **A telep csatornázással, vízvezetékkel s villanyvilágítással van ellátva.**

A társaság ipartelepén gyártott **égett mész, zuzott kavics, homok és kőliszt olcsón** kapható.

Értekezni lehet a társaság műszaki irodájában Via Clotilde 4. sz. a.

Bristol szálló, Abbazia

Magyar ház. - Étterem, kávéház és penzió.
Magyar és francia konyha. - Estéknként Vörös Misi cigányzenekara játszik.
Tul. Csillag Béla.

Szabados Penzió, Abbazia Villa Jolanda és Villa Melanie

Mind a kettő közvetlen a tengerparton.
Saját tengeri fürdő. Elismert jó magyar konyha. Olcsó árak.

Az alkohol elleni küzdelemben
a legjobban bevált szer a :

Marsner-féle pezsgó- limonádé bonbonokból

előállított alkoholfmentes pezsgó-limonádé.
Csak ezen vedjegygyel valódi.

melylyel minden papirzacskó és minden pasztilla el van látva. Evi fogyasztás több mint 60 millió db.
Egyedüli készítő: Első cseh keleti cukor és csokoládégyárak R. T. Königl. Weinberge, Wien VI., Theobaldgasse 4.

Kovács József

női szabó

ABBAZIA. Postaépület,

Mérték után a legolcsóbb árak mellett készit angol és francia női ruhákat.

Hotel „Vinodol“

CIRKVENICA

Étterem. - - Kávéház. - - Penzió.

A magyar vendégek legkedveltebb helye.

Ritűntetett angol női- és férfi szabó.

Legdivatosabb ruhákat gyorsan és kitűnően végzi. Javítás valamint ruhavasálás elfogadtatik.

Guczul András, Abbazia.

Kávé és Tejmérés

Fiume, a Kapucinus templom épületében. - Friss tej és tejtermékek, kívánatra házhoz is szállítanak.

Kávé. Csokoládé. Tea.

Magyar, német és olasz lapok.

Olcsó árak!

Számos pártfogást kér
Ljubich Jozefin tulajdonosnő

ABBAZIA

Hotel, Penzió és Caffé-Restaurant

„TRAUBE“

Árnyas kert. Kényelmes fedett helyiségek. A fürdőhely legolcsóbb étterme. Magyarok találkozó helye.

- Cirkvenica - CAFFÉ CENTRAL

Cirkvenica egyetlen kávéháza és cukrászdája a tengerparton.

Bel- és külföldi hírlapok.

Játékszobák. - Billiárd.

Ha egészségét félti

„ADRIA“

savanyu vizet igyék,

mely igen olcsó és kristálytisza. Baktériummentes magas hegyi forrásvíz. Természetes szénssavval telítve fertőző betegségek, étvágyzavaroknál és emésztési nehézségeknél igen hasznos ital. Borral keverve, kellemes üdítő hatása.

Mindenhol kapható!

Töltőtelep **ABBAZIA** Friedrichshof.

Hartweg Testvérek

Fiume, Via Aquedotto 11. sz.

Első fumei és tengerparti gőzruhafestő és vegytisztító intézet. Kifogástalanul fest és tisztít.

Uzletáthelyezés.

Ertesítem a n. é. közönséget, hogy zongoratermemet Via Porto 5-ről áthelyeztem Corso 14. szám alá.

Figlio di G. Potosnjak

Zongorák a legelső gyárakból. Mérsékelt árak. Eladás készpénzfizetés és részletre is. Kölcsönzongorák, zongoracsere és javítás.

Pont

v. vasuti állomással szemben van

Stoicovich vendéglője

Mindig frissen csapolt kőbányai polgári sör. Jó magyar konyha.

.. **Kiadó szobák.** ..

Kiadótulajdonos: „A Tengerpart” lapkiadóvállalat.

Austro-Americana - Trieszt.

rendszeres szolgálat Trieszt és Olaszország, Görögország, Spanyolország Észak, Közép- és Dél-Amerika között.

Közeli indulások Triesztből:

Személyszállítás New-Yorkba:

a „Laura” gőzessel ..... május 11-én
a „Columbia” gőzessel 18-án
a „Kaiser Franz József” gőzessel 25-én

Gyorsteheráruszállítás New-Yorkba:

a „Fedora” gőzessel 25-én
a „Frigida” gőzessel 31-én

Teherszállítás New-Yorkba és Philadelphiába:

az „Emilia” gőzessel 15-án
a „Federica” gőzessel 25-én

Gyorsteheráruszolgálat New-Orléansba:

a „Gerty” gőzessel ..... június 1-én
a „Clara” gőzessel ..... július 6-án
a „Teresa” gőzessel ..... aug. 17-én

Patras, Almeria, Las Palmas, Rio de Janeiro, Santos, Montevideo és Buenos-Ayresbe az „Atlanta” szem. száll. gőzösn május 16-án

Teherforgalom.

Triest, New-York, Philadelphia—New-Orléans 3 indulás havonként

Savanna—Triest — — — — — 2 „ „

Pensacola—Triest — — — — — 1 „ „

New-Orléans—Triest — — — — — 1 „ „

Galveston—Triest — — — — — 1 „ „

Tudakozódni lehet az igazgatóságnál, Trieszt, Via Molin P. ccolo 2. (Távíratcim: Cosulich, Trieste) Schenker és Tsa főügynökségnél Bécs I., Neuhofgasse 17., az utas-irodánál Bécs, II., Kaiser Josef-strasse 36 és a társaság más ügynökségeinél.

Ujabb küldemény érkezett

kék és diószínű

vizhatlan köpenyekben

urak részére 16.50 és 20 korona
hölgyek „ 16.50

A kedvező alkalom csak ez ujjabb szállítmány elkeltéig tart.

Sárcipők

gyári áron.

Leopold Haas

Linoleum-üzlete

Via della Torre I. - FIUME - Telefon 12-67. sz.

Mohovich C. A.

amerikai irodabutor- és írógép-üzletét a Piazza del Commercio 6. szám alatt levő épület földszintjére és félemeletére a kapucinus templom mellé helyezte át.

Uj borkereskedés Vlašić Pavao

Fiume, Via Galileo Galilei 2. sz.

Bőrneműek és cipészkelekek rak-tára. Cipő felsőrész készítés.

Jutányos árak. Szolid kiszolgálás.

ABBAZIA

CAFÉ WAGNER KÁVÉHÁZ.

Fényűzően berendezett kávétermek. Külön játék és billiárd szalonok. Tengerparti terras és kerthelyiség. Bel- és külföldi lapok nagy mennyiségben. Különlegességek és frissítők.

Számos látogatást kér

WAGNER RICHARD, tulajdonos.

Cigányzene

van minden este a

„Mercur” kávéházban

az indóházzal szemben.

Egész éjjel nyitva. - Amerikai billiárd. - Figyelmes kiszolgálás.

Tulajdonos: **ZAGORC FERENC**

Fehérnemű és uri divatcikkek,

csecsemő fehérneműek különlegessége.

VUJA M. - FIUME

Via Adamich.

TELEFON 74. szám.

Magyarok !!

Aki jó tisztán kezelt bor akar inni, vagy frissen csapolt kőbányai sört, aki jó magyaros ebédet és vacsorát akar enni az siessen

Misics András vendéglőjébe
Via Francesco Petrarca 6.

Éjjel 2 óráig nyitva.

RENKO FERENC KÁVÉHÁZA

ABBAZIA, a Tommasich fürdőnél

Arak:

Fehér kávé ..... 30 fillér
Tea rummal ..... 40 „
Üveg sör ..... 40 „
1 liter bor ..... 1.20 „
Tej ..... 24 „

Lovrana legolcsóbb és legjobb étterme

„a szép karintiai nőhöz” („Zur schönen Kärntnerin”)

Magyarok találkozó helye.

KORONA VENDEGLŐ

A „De la Ville” szálloda épületében. Legközelebbi étterem a pályaudvarnál.

Modern kényelemmel berendezett étterem. - Kitűnő ételek és italok. Figyelmes kiszolgálás. - Olcsó árak.

Tulajdonos:

RADOLOVICH EDE G.

Nyomtatott a „Mercur” nyomdában Fiume.